

Allerginen lapsi päivähoidossa

Ruoka-allergiat

- ▶ Ruoka (esim. maito, kananmuna, vehnä) voi aiheuttaa lapsille **nopeasti**, minuuttien tai tunnin kuluessa (iho-oireita, suu-suolioireita, nuhaa, astmaa) tai **hitaasti**, tuntien tai jopa muutaman päivän kuluessa kehittyviä allergiaoireita. Useimmiten oireet ovat lieviä, väistyvät vähitellen eivätkä tarvitse erityistä hoitoa. Haittaavia oireita hoidetaan välttämällä kyseistä ruoka-ainetta ja käyttäen lääkkeitä tarpeen mukaan.
- ▶ Pääsääntö on, että allerginen lapsi syö päivähoidossa samaa ruokaa kuin muut lapset, jollei allergiaruokavali-on välttämättömyydestä ole lääkärinlausuntoa.
- ▶ Vahinkoaltistumisen (esim. lapsi ottaa toisen lapsen lautaselta ruokaa) aiheuttamat lievät oireet hoidetaan antihistamiinimikstuuralla tai -tableteilla. Lääkäri opastaa vanhemmat ja he puolestaan neuvovat päivähoidon henkilöstölle varalääkkeen käytön. Myöhäisleikki-ikäisillä lapsilla saattaa olla erityisesti koivun siitepölyallergiaan liittyviä ristiallergioita. Jos tuoreet kasvikset, hedelmät tai juurekset aiheuttavat voimakkaita oireita, lapsi välttää niitä lääkärinlausuntoon perustuen. On huomattava, että välttö koskee vain tuoreita kasviksia eikä esimerkiksi keittoja.
- ▶ Vahinkoaltistuminen aiheuttaa maassamme päivähoidossa vuosittain muutaman nopeasti kehittyvän, vaarallisen allergiareaktion, anafylaksian. Aiheuttajia ovat useimmiten maito, vehnä, kananmuna, soija, kala ja siemenet.

Anafylaksian ensihoito on aina adrenaliini. Anafylaksian saaneen lapsen perheelle opastetaan adrenaliinikynän (EpiPen) käyttö. Vanhemmat ohjaavat yhdessä esimerkiksi neuvolan terveydenhoitajan kanssa päivähoidon henkilökunnalle lääkityksen. Anafylaksiat ovat kuitenkin harvinaisuuksia eikä koko päivähoidon henkilöstön kouluttaminen kaiken varalta ole tarpeen eikä mahdollista.

- ▶ Jos vahinkoaltistuminen aiheuttaa hitaasti kehittyviä iho- tai suolioireita, ne eivät ole vaarallisia eivätkä yleensä tarvitse päivähoidossa annettavaa lääkitystä.
- ▶ Päivähoitolaisten mauste- ja lisäaineallergiat ovat harvinaisia. Lääkärin on perusteltava kalliin erityisruokavali-on tarve.

Astma

- ▶ Pääsääntö on, että hengenahdistuksesta kärsivää lasta ei viedä päivähoidon. Astmalääkkeen antaminen päivähoidossa on poikkeus. Suurin osa pienten lasten akuutista astmaoireilusta liittyy flunssiin, jolloin lapsi hoidetaan kotona.
- ▶ Astmaa sairastava lapsi alkaa joskus oireilla esimerkiksi retkellä hevostallille tai peleissä ja leikeissä. Tällaisessa vaarassa olevilla lapsilla pitää olla mukana keuhkoputkia nopeasti avaava lääke (pienillä lapsilla tilajatkeen kanssa esim. Airomir + Nebunette®, Ventoline + Babyhaler®, isommilla lapsilla jauheinhalaattori esim. Buventol Easyhaler®). Vanhempien tehtävä on opastaa hoitajat käyttämään lääkettä. Astman ylläpitohoitoon päivähoidon henkilökunnan ei tarvitse puuttua.

Hengitystieallergiat ja atooppinen ihottuma

- ▶ Hengitystieallergiasta kärsivä lapsi ei tarvitse päivähoidossa erityistoimenpiteitä eikä päivähoidossa tehdä tavallisten hygieniatoimenpiteiden lisäksi erityistä allergiasaneerausta. Monissa perheissä on lemmikkieläimiä ja allergeeneja tarttuu vaatteisiin. Vaatteita ei tarvitse vaihtaa tai puhdistaa päivähoitopaikkaan tullessa.
- ▶ Allergisesta nuhasta kärsivät lapset saavat lääkkeensä (antihistamiini, nenäsumute ja silmätipat) kotona.
- ▶ Atooppista ihottumaa hoidetaan päivittäisellä rasvauksella, joka toteutetaan pääsääntöisesti kotona.

Kansallinen allergiaohjelma 2008 – 2018, Päivähoidon allergiaohje -työryhmä:

Mika Mäkelä, Anna Pelkonen, Mikael Kuitunen, Erkkä Valovirta, Erja Tommila, Tari Haahtela, Anna-Maija Haliseva-Lahtinen, Anne Liimola

